

TOIMINTAKERTOMUS 2023

EAPN-Fin – Suomen köyhyyden vastainen verkosto on avoin toimintafoorumi köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja ihmisille. Se on perustettu 1994, kyseessä oli 29. toimintavuosi.

Yleiskuva

Pääministeri Orpon hallitusohjelma ja suunnitellut sosiaaliturvan leikkaukset aktivoivat verkoston vaikuttamista, muun muassa niin, että lakiesityksistä annettiin lausuntoja ja oltiin kuultavana sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa.

Kaikki verkoston työryhmät saatiin toimimaan, kun myös Terveys ja köyhyys -työryhmälle löytyi vetäjä.

Euroopan EAPN:ssa jatkuivat talousvaikeudet, henkilöstövaihdokset ja epäselvä tilanne.

• VAIKUTTAMISTYÖ

Verkosto julkaisi vuoden alussa hallitusohjelmataavoitteet, joissa korostettiin heikoimmassa asemassa olevien toimeentulon ja palveluiden turvaamista. Ne toimitettiin puolueille ja niistä viestittiin EAPN-Finin kanavissa.

Verkosto, sen Lapsiperheköyhyys-työryhmä teki kannanoton lapsiperheköyhyydestä. Verkostossa tuotettiin useampia mielipidekirjoituksia, joita julkaistiin muun muassa Helsingin Sanomissa.

Aiemmista vuosista poiketen verkosto teki kolme lausuntoa hallituksen esityksiin sosiaaliturvan leikkauksista. Lausunnot annettiin esityksiin työttömyysturvan, yleisen asumistuen sekä toimeentulotuen muutoksista. Niiden pohjalta oltiin kuultavana sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa. Kuulemisiin osallistuivat EAPN-Finin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Verkosto jakoi tietoa leikkauksista vastustavista mielenosoituksista ja sen edustajia osallistui hallitusohjelmaneuvotteluiden aikana Säätytalolla 12.5. pidettyyn mielenosoitukseen ja 12.10. eduskuntatalon edessä pidettyyn Ei julmia leikkauksia -mielenosoitukseen.

Verkosto seurasi sosiaaliturvauudistuksen etenemistä. Sosiaaliturvakomitean väliraportista järjestettiin teemakahvit 5.5. Asiaan johdatti SOSTEn erityisasiantuntija Anna Järvinen, joka oli jäsenenä sosiaaliturvakomitean asumisen jaostossa.

YK:n köyhyyden vastaisena päivänä 17.10. julkaistiin seitsemännen kerran Suomen köyhyysraportti Köyhyysvahti 2023 suomeksi ja englanniksi. Raportissa erityistä oli köyhyyttä kokevien näkemykset, joita oli kerätty Kansalaistoimintaryhmän kyselyllä. Siihen vastasi yli 150 köyhyyttä kokevaa. Euroopan EAPN toivoi raportilta erityisesti köyhyyden intersektionaalisuuden sekä Suomen ja EU:n talouspolitiikan analysointia. Näihin verkosto ei juuri pystynyt tarttumaan. Raportin julkistustilaisuudessa 17.10. puhui köyhyydestä ja osallisuudesta Anna-Maria Isola Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta.

Raporttia käytettiin niin kansallisessa kuin eurooppalaisessa vaikuttamisessa, se näkyi mediassa ja sitä on muun muassa käytetty oppimateriaalina sosionomikoulutuksessa. Köyhyysvahtien pohjalta julkaistiin 13.10. Euroopan parlamentissa koosteraportti In Unequal Times of Crises.

Verkosto vastasi yhteen EAPN:n sosiaalipoliittisen työryhmän EU Inclusion Strategies EUISG:n kyselyyn. Vastaukset valmisteli Larissa Franz-Koivisto. Hän osallistui myös Euroopan talouspolitiikan ohjausjaksoa koskevaan pyöreän pöydän keskusteluun, jossa mukana oli muun

muussa työmarkkinajärjestöjä.

EU-vaikuttaminen

EAPN-Finin vaikuttaminen EU-tasolla tapahtuu osana European Anti-Poverty Networkia. EAPN-Fin muun muassa osallistuu sen sosiaalipoliittiseen työryhmään EUISG:hen. EAPN-Finillä on myös paikka sosiaali- ja terveysministeriön EU-jaosto 25:ssä, jossa käsitellään Suomen kantoja EU:ssa käsiteltäviin asioihin. EAPN-Finin edustaja ryhmässä oli Larissa Franz-Koivisto.

EAPN-Fin vastaa Suomen delegaation lähettämisestä eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden nk. Pep-tapaamiseen, European Meeting for People Experiencing Poverty. Se pidettiin Madridissa 14.–15.11. ja siihen osallistuivat Kansalaistoimintaryhmästä Kari Aro ja Katja Rantala sekä puheenjohtaja Leena Valkonen. Työryhmä valmisti tilaisuuteen raportin, jonka pohjana toimi verkkokysely köyhyyttä kokeneille. Lisäksi tilaisuutta varten tuotettiin video, jossa haastateltiin kansalaisia köyhyyden kokemuksista.

Tilaisuudessa kuultiin kokemusasiantuntijoiden ääntä ja koottiin raportti ajankohtaisista kysymyksistä. Se jaetaan EU-päätöksentekijöille komissiossa ja parlamentissa.

Edustukset Euroopan EAPN:n toimielimissä

Jokaisella kansallisella verkostolla on yksi paikka EAPN:n Executive Committeeessa, EXCO:ssa.

Suomen edustaja oli Leena Eräsaari. Kokouksissa keskityttiin pitkälti EAPN:n henkilöstökysymyksiin ja rahoituskäytäntöihin. Leena Eräsaari osallistui EAPN:n yleiskokoukseen Brysselissä 29.9.

EUISG-työryhmässä Suomen edustaja oli Larissa Franz-Koivisto. Ryhmässä käsiteltiin muun muassa EU:n talouspolitiikan ohjausjaksoa, terveys- ja hoivapalveluita ja työssäkäyvien köyhyyttä.

Suomessa ja lähes kymmenessä muussa Euroopan maassa jaettavalla Kunnioittavasti köyhyydestä -journalistipalkinnolla on kansainvälinen yhteistyöryhmä. Sen tapaamiseen Unkarin Budapestissä osallistui verkoston sihteeri Erja Saarinen ja Kunnioittavasti köyhyydestä -raadin jäsen Kari Aro.

Muuta vaikuttamistyötä

Verkosto osallistui 17.10. köyhyyden vastaisen päivän some-kampanjointiin yhdessä eurooppalaisten verkostojen kanssa.

Verkosto osallistui Köyhyyttä kokeneet ja päättäjät samassa pöydässä -tapahtuman toteuttamiseen 7.11. yhdessä Kirkkohallituksen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston, SOSTEn ja Työttömien Keskusjärjestön kanssa. Tapahtuma järjestettiin 5. kertaa.

Puheenjohtaja ja sihteeri kävivät tutustumassa Kelan kielenhuoltoon. Ymmärrettävän ja selkeän kielen merkitys on yhä suurempi, kun ihmiset hakevat tukea digitaalisena itsepalveluna. Tilaisuudessa todettiin, että Kelan kielenhuoltajat ottavat mielellään vastaan asiakkaiden kokemuksia vaikeasta kielestä.

Verkosto oli kumppanina Ihmisoikeusliiton hankkeessa köyhyyttä kokevien ja pienituloisten ihmisten ihmisoikeustietoisuuden lisäämisestä.

Verkosto oli kumppanina Jyväskylän yliopiston tutkimushankkeen *Työssä ja köyhä 2.0! Pienituloisten arki ja sosiaaliturva palkkatyössä ja yrittäjänä*. Sitä johtaa yliopistonlehtori Mikko Jakonen. Verkoston jäsen Suomen sosiaalioikeudellinen seura järjesti 23.11. seminaarin työssäkäyvien köyhyydestä. Siinä EAPN-Finin puheenvuoron käytti Katja Rantala.

Verkosto teki yhteistyötä Lapin yliopiston ja sen kumppaneiden koordinoiman NuoriSO-hankkeen kanssa. Sen teemana on nuorten aikuisten sosiaalityö.

Verkosto oli mukana järjestämässä Työttömät pois kyykystä -keskustelutilaisuutta 16.2.

Miltä köyhyystilanne näyttää, kun elinkustannukset ovat nousseet jo pitkään, kysyttiin EAPN-Finin teemakahveilla 13.6. Asiaan perehdyttiin Takuusäätiön johtajan Minna Markkasen johdattelemana.

Verkoston lapsiperheköyhyys-työryhmä järjesti lapsiperheköyhyyttä koskevan seminaarin Porin SuomiAreenassa 27.6. Tähän saatiin tukea MTV:ltä. Yhteistyötä tehtiin Tatsi ry:n kanssa Erilainen mingle -tapahtuman järjestämisessä SuomiAreenassa 27.6.

Verkosto järjesti Sosiaalifoorumiin seminaarin 2.9. otsikolla Köyhyyden kirjo. Siinä käsiteltiin lapsiperheiden ja työttömien köyhyyttä.

Verkoston jäseniä osallistui eduskunnan köyhyysryhmän seminaarin toteuttamiseen 12.9. Aiheena olivat hallitusohjelman vaikutukset köyhyyteen.

Verkoston sihteeri Erja Saarinen ja Kansalaistoimintaryhmässä ja Kunnioittavasti köyhyydestä -raadissa mukana ollut Anne Burakoff kouluttivat Metropolia ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita köyhyydestä 10.10. ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun toimittajaopiskelijoita köyhyyden käsittelystä mediassa 31.10.

2. KÖYHYTTÄ KOKENEIDEN OSALLISUUS

Kansalaistoimintaryhmän osallistujamäärä oli edelleen pieni. Ryhmä kokoontui 4 kertaa. Sekä kansallisen ryhmän toimintaa että osallistumista eurooppalaiseen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen koordinoivat Kari Aro, Katja Rantala ja Leena Valkonen.

Ryhmä tuotti köyhyyttä kokevien näkemyksiä Köyhyysvahtia sekä kansainvälistä PeP-tapahtumaa varten tekemällä kyselyn köyhyyskokemuksista.

Ryhmän jäsenet osallistuivat köyhyyttä kokevien ja eduskunnan päättäjien tapaamisen valmisteluun sekä itse tapaamiseen 7.11., ja siitä viestimiseen.

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus toimittajille

Kunnioittavasti köyhyydestä -tunnustus nostaa esiin laadukasta köyhyyttä koskevaa journalismia ja köyhyyttä kokeneiden ihmisten näkemyksiä siitä, miten media kuvaa heidän todellisuuttaan. Tunnustuksen saajan päättää köyhyyttä kokeneista ihmisistä koostuva raati.

Tunnustus vuodelta 2022 jaettiin keväällä 2023. Tunnustuksen sai Katariina Heinonen-Tricaricon artikkeli Kirkko ja Kaupunki -lehdessä. Tunnustuksenjakotilaisuuden paneelikeskustelu nosti esiin kysymyksen median keskiluokkaisuudesta.

Erja Saarinen ja raadin jäsen Kari Aro osallistuivat journalismipalkinnon jakavien Euroopan maiden tapaamiseen Budapestissä 24.–25.5.

3. TYÖRYHMÄT, TILAISUDET JA JULKAISUT

Sisältötyöskentelyn peruspilareita ovat työryhmät. Näistä Kansalaistoimintaryhmän toiminta on käsitelty luvussa 2.

Lapsiperheköyhyys -työryhmä

Työryhmä kerää ja jakaa tietoa lapsiperheköyhyydestä ja vaikuttaa sen vähentämiseksi. Ryhmään kuului jäseniä 20 järjestöstä tai muusta toimijasta. Puheenjohtajana toimi Aino Sarkia.

Osaan kokouksista osallistui myös eduskunnan köyhyysryhmän jäsen kansanedustaja Hilikka Kemppi. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön Itlan edustajat osallistuivat ryhmän toimintaan. Ryhmä kokoontui viisi kertaa. Se tuotti muun muassa mielipidekirjoituksen, kannanoton ja sisältöä Köyhyysvahtiin sekä järjesti lapsiperheköyhyyttä käsittelevän seminaarin SuomiAreenaan.

Terveys ja köyhyys -työryhmä

Työryhmän toiminta pääsi loppuvuodesta hyvin vauhtiin, kun ryhmää alkoi vetää Veera Luoto Työttömien Keskusjärjestöstä.

Sosiaaliturvan tarkistuslistaa ei tehty.

Eduskunnan Köyhyysryhmä

EAPN-Finin edustaja ryhmässä oli Leena Valkonen. Köyhyysryhmä järjesti 12.9. seminaarin hallitusohjelman köyhyysvaikutuksista.

Tilaisuudet ja seminaarit

16.2. Työttömät pois kyykystä, HYVA

5.5. Sosiaaliturvakomitean välimietintö

13.6. Köyhyystilanne, EAPN-Fin teemakahvit

27.6. Lapsiperheköyhyys & Erilainen Mingle SuomiAreena, Tatsi

2.–3.9. Köyhyyden kirjo, Sosiaalifoorumi

12.9. Hallitusohjelman vaikutukset köyhyyteen, eduskunnan Kansalaisinfo, eduskunnan köyhyysryhmä

7.11. Köyhyyttä kokeneet ja päättäjät samassa pöydässä

8.11. seminaari lapsiperheköyhyydestä, eduskunnan Kansalaisinfo, lapsijärjestöt

23.11. Työssäkäyvien köyhyys, Suomen Sosiaalioikeudellinen Seura

17.10. teemakahvit Köyhyysvahdista

14.–15.11. eurooppalainen Pep-tapaaminen Madridissa

21.11. Keskustelutilaisuus verkoston tulevaisuudesta

29.11. yleiskokousesitelmä köyhyyttä kokevien oikeudesta itsensä toteuttamiseen, puhujana tutkija Iina Järvinen Tampereen yliopistosta

4. HALLINTO, RESURSSIT JA VIESTINTÄ

Yleiskokous pidettiin 29.11.2023. Siihen osallistuivat 15 jäsenjärjestön edustajat. Kokouksen aluksi tutkija Iina Järvinen Tampereen yliopistosta puhui köyhyydestä ja kulttuurisista oikeuksista. Hallitukseen kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksitoista jäsentä. Se kokoontui kuusi kertaa.

Hallitus 2023

Leena Valkonen, puheenjohtaja

Marjatta Kaurala, varapuheenjohtaja RETS

Larissa Franz-Koivisto, Caritas

Virpi Hyttinen, Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

Leena Eräsaari, Hyvinvointivaltion vaalijat ry

Susanna Kiuru, Jenni-Emilia Ronkainen, Sininauhaliitto

Jonna Lehikoinen, Ensi- ja turvakotien liitto

Päivi Nykyri, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Aura Pylkkänen, Takuusäätiö, jäi pois vuoden lopussa

Aino Rukkila, A-klinikkasäätiö

Anita Salonen, Kirkkohallitus

Aino Sarkia, Pelastakaa Lapset ry

Anne Tyni, Turun seudun TST ry

Verkostossa oli vuoden lopussa 50 yhteisöjäsentä. Verkostosta erosivat Kansalaisareena, Nivelyhdistys ja Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto TSIL ry.

Verkosto jäsenmaksu oli yhteisöjäseniltä 75–550 euroa. Jäsenmaksuja kertyi 6 785 euroa.

EAPN:n rahoitushausta saatiin tukea PeP-koordinaatioon, Köyhyysvahdin tekemiseen ja kääntämiseen sekä kahteen EUISG-ryhmän kyselyn vastaamiseen. Rahoitusta myönnettiin 12 000 euroa, josta puolet maksettiin takaisin vapaaehtoisena jäsenmaksuna.

Verkostossa otettiin käyttöön palkkiosääntö, jonka mukaan maksettiin kokouspalkkioita vapaaehtois pohjalta, ilman työsuhdetta toimiville hallituksen jäsenille.

Verkoston kotijärjestö oli SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Se tarjosi osa-aikaisen sihteerin työpanoksen, taloushallinnon ja viestinnän palveluita sekä maksuttomia kokoustiloja. Sihteerinä toimi Erja Saarinen.

EAPN-Finin toiminnasta viestittiin verkkosivuilla, uutiskirjeessä ja sosiaalisessa mediassa. Jäsenviestintää hoidettiin lisäksi sähköpostitse. Verkostolle tehtiin uusi esite.

Verkkosivuja päivitettiin säännöllisesti (www.eapn.fi). Niillä julkaistiin 42 uutista ja 3 blogitekstejä. Uutiskirjeitä lähetettiin 7. Uutiskirjeellä oli noin 540 tilaajaa.

Verkoston Facebook-sivuilla on noin 2 200 seuraajaa. Twitterissä seuraajia oli noin 1 350.

Liite.

Jäsenluettelo

- [A-klinikkasäätiö](#)
- [Aivoliitto](#)
- [Allergia-, iho- ja astmaliitto ry](#)
- [BIEN Finland – Suomen perustuloverkosto](#)
- [Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry](#)
- [Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry](#)
- [Ensi- ja turvakotien Liitto](#)
- [Eurooppalaiset](#)
- [FinFami Uusimaa ry – Omaiset mielenterveyden tukena](#)
- [Helsingin Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus HSO ry](#)
- [Helsingin Sosialidemokraattinen Naisyhdistys ry](#)
- Hope – Yhdessä & Yhteisesti ry
- [Hyvinvointivaltion vaalijat ry](#)
- [Ihmisoikeusliitto](#)
- [Invalidiliitto](#)

- Keliakialiitto
- Kirkon diakonia ja sielunhoito
- Kriminaalihuollon tukisäätiö
- Kuka kuuntelee köyhää? -ryhmä
- Kuntoutussäätiö
- Kuuloliitto ry
- Lastensuojelun Keskusliitto
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Mielenterveyden Keskusliitto
- Mielenterveysomaisten keskusliitto–FinFami
- Mielenterveysyhdistys Helmi
- Munuais- ja maksaliitto
- Nuorten Ystävät
- Omaishoitajaliitto
- Parasta Lapsille ry
- Pelastakaa Lapset ry
- Sininauhaliitto
- Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Suomen Caritas ry
- Suomen Demokratian Pioneerien Liitto, Pinskut
- Suomen Nuorisoyhteistyö–Allianssi ry
- Suomen Punainen Risti
- Suomen Setlementtiliitto
- Suomen sosiaalioikeudellinen seura, SSOS ry
- Takuu-Säätiö
- TATSI, Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry
- Tukiyhdistys Majakka ry
- Turun Seudun TST ry
- Työttömien Keskusjärjestö ry

- Vailla vakinaista asuntoa ry
- Väestöliitto
- Yhden Vanhemman Perheiden Liitto
- Yhdessä Selviytymisen Tuki ry
- Äidit irti synnytysmasennuksesta Äimä ry
- henkilöjäsen Sari Savikko